

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP.	
A-	321.00
L-	319-07
Saks.	2007/01773 -081

KOMMENTARER TIL HØRING

Fra Juss-Buss ved Gjelds- og familiegruppen

vedrørende
forslag om endringer i ekteskapsloven mv.

Innsendt: 31. august 2007

Barne- og likestillingsdepartementet
PB 8036 Dep
0030 OSLO

Oslo, 31. august 2007
Vår ref.: 798/OS
Må alltid oppgis.

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAGET OM ENDRINGER I EKTESKAPSLOVEN MV.

Om initiativet og innstillingen generelt

Juss-Buss har ytt gratis rettshjelp til mennesker med behov for juridisk bistand siden 1971 og har tre hovedmålsetninger; saksbehandling, rettspolitisk arbeid og forskning. Juss-Buss søker å yte individuell rettshjelp til befolkningsgrupper som er dårlig dekket av det eksisterende rettshjelpstilbudet og å drive rettspolitisk arbeid til fordel for ressursvake og diskriminerte grupper i samfunnet.

Juss-Buss mener forslaget om en felles ekteskapslov for likekjønnede og ulikekjønnede par er et godt initiativ. Dette er et viktig skritt i riktig retning for å sikre at mennesker ikke blir diskriminert verken juridisk eller faktisk grunnet sin seksuelle orientering.

I det vesentligste stiller Juss-Buss seg bak departementet de fleste endringsforslagene til ekteskapsloven. Imidlertid finnes det spesielt ett punkt hvor Juss-Buss ikke er enige med departementets forslag. Kommentarer til dette følger under. I kommentarene har Juss-Buss fulgt oppsett og nummerering som i høringsnotatet.

5.1.3 Vigsels

Juss-Buss stiller seg i motsetning til departementet positive til forslaget om obligatorisk borgerlig vigsels i en felles ekteskapslov. Dette er grunnet med at Juss-Buss anser ekteskap for i første omgang å være et borgerlig anliggende i dagens samfunn. For mange vil en viktig motivasjonsskilte for å gifte seg være de juridiske virkningene av å inngå ekteskap. At det senere vil være mulig å avholde en seremoni hos en institusjon innen vedkommendes trosretning vil kunne tilfredsstillende den enkeltes ønske om å inngå ekteskap av personlige og religiøse grunner. Det vil antakelig være mer tungvint med en totrinnsprosess, men dette overskygger ikke det større målet med å hindre diskriminering og åpne for like muligheter for alle.

Obligatorisk borgerlig vigsels vil også hindre diskriminering ettersom det da vil være det samme systemet for alle som vil inngå ekteskap. Videre vil en obligatorisk borgerlig vigsels slik Juss-Buss ser det, lettere kunne gi de enkelte trossamfunnene større frihet til å ta stilling til om de ønsker å tilby en likekjønnet vigselsseremoni. I realiteten vil ikke den nye ekteskapsloven kunne gi det samme tilbudet hva trosrettet vigselsseremoni angår, men man unngår at homofile og heterofile par må gjennom forskjellige prosesser for å vies.

Videre ønsker Juss-Buss å kommentere noen av de andre punktene departementet foreslår hvor Juss-Buss støtter forslagene som er fremlagt.

5.1.4 Reservasjonsrett

Juss-Buss slutter seg også til en utvidelse av reservasjonsrett for vigslere ved vigsel av tilfeller med likekjønnede par innefor trossamfunnene. Dette er fordi det motsatte kan skape vanskelige situasjoner da det er stor uenighet internt i mange trossamfunn. Dette vil kunne gi vigslere en mulighet til å ikke utføre en vigsel som strider mot vedkommendes grunnleggende trosoppfatning eller som vedkommende ikke føler seg vel med å gjennomføre av samvittighetsårsaker.

5.2 Adopsjon

Juss-Buss mener det er viktig at homofile ektepar får adgang til å adoptere på lik linje med heterofile. Noe annet vil bli en direkte diskriminering av likekjønnede ektefeller dersom disse oppfyller lovens øvrige vilkår for å kunne adoptere. Den generelle oppfatning i samfunnet går mot en større aksept for at likekjønnede ektefeller kan skape en familie. En lov som åpner for adopsjon for likekjønnede ektefeller vil være normgivende i dette henseendet.

Forutsatt at det skal bli adgang for likekjønnede ektefeller å adoptere, virker det heller ikke som om det er noen grunn til å endre adopsjonsloven. Følgelig vil dette være fordi den kun refererer til begrepet 'ektefeller' og innholdet av dette begrepet naturligvis vil bli endret i en felles ekteskapslov.

5.3 Assistert befruktning

Juss-Buss støtter forslaget om at også lesbiske skal få tilbud om assistert befruktning. Dette vil være en naturlig følge av at homofile kan få adoptere. At et slikt tilbud skal åpnes for likekjønnede ektefeller vil også være i takt med andre nordiske lands politikk på dette området.

Forhold knyttet til sædgiver

Juss-Buss støtter også forslaget om at donorer ikke skal kunne reservere seg mot å donere til likekjønnede ektefeller. En reservasjon vil kunne føre til diskriminering av likekjønnede ektefeller. Det vil antakeligvis bli en økning i etterspørsel av donorsæd dersom det blir tillatt for likekjønnede par å få assistert befruktning. Dersom det vil være mulig for donor å reservere seg mot likekjønnede par som mottakere av donasjonen vil dette kunne forlenge ventetiden for befruktningsforsøk. Tilgangen for assistert befruktning vil slik i realiteten kunne bli innsnevret.

En donor vil i alle tilfelle ikke ha noe å gjøre med familien som mottar vedkommendes materiale i ettertid. Dersom en mottaker oppfyller lovens øvrige vilkår, ser Juss-Buss ingen hensikt i å la donorene bestemme tillegsvilkår for hvem som skal motta vedkommendes donasjon.

Egenbetaling og antall forsøk

Reglene om egenbetaling og antall forsøk må gjelde likt for både heterofile og homofile par som i det øvrige oppfyller lovens krav. Hvis ikke vil dette direkte kunne vanskeliggjøre og fordyre familiestiftelse for likekjønnede par ettersom disse fra biologiens side ikke kan få barn på en naturlig måte. Dette vil heller ikke være forenelig med tanken bak å åpne for assistert befruktning også for likekjønnede par. Dersom det kun er mulig for heterofile å få økonomisk støtte til familieforsøkelse gjennom denne kanalen vil det kunne sende ut negative signaler i forhold til hvorvidt homofilt foreldreskap virkelig ønskes fra samfunnets side.

Juss-Buss stiller seg også bak departementets vurdering om at det vil være urimelig om helsepersonellet som utfører behandlingen skal kunne utøve en reservasjonsrett.

5.4 Foreldreskap

Juss-Buss mener det er viktig at det fastsettes juridisk foreldreskap for likekjønnede par direkte i loven. Slik reglene er i dag vil det måtte løses gjennom stebarnsadoptsjon. Dette virker lite hensiktsmessig. Både fordi det skaper et kunstig skille mellom heterofile og homofile foreldre til barn unnfanget ved kunstig befruktning, og videre fordi det kan bli problematisk dersom en av foreldrene skulle falle fra før adopsjonen er i stand. Følelsesmessig vil det være viktig for barna og foreldrene å kunne betrakte seg som en familie fra første stund. I perioden etter en fødsel vil familien uansett være sårbar, det å måtte ordne det praktiske rundt en adopsjon i denne situasjonen vil forsterke dette.

Juss-Buss støtter forslaget om å innføre begrepet ”medmor”.

Juss-Buss støtter at det kun går automatikk i å kalle den ikke-biologiske moren for ”medmor” ved tilfellene for assistert befruktning, og ikke ved tilfellene der barn er unnfanget ved samleie med kjent eller ukjent mann. I disse tilfellene vil det fortsatt være hensiktsmessig å gjennomføre en stebarnsadoptsjon slik reglene allerede er i dag for at begge mødre skal kunne ha juridiske rettigheter.

Juss-Buss er positive til like regler for foreldreskap ved assistert befruktning for heterofile og homofile ektefeller.

Med vennlig hilsen,
for Juss-Buss

Oda Stensrud